

कित संशये रोगापनयने च चापरं सकं सेट् एतदर्थे स्वा-
र्थे सन् । चिकित्सति अ चिकित्सीत् चिकित्सा चिकित्-
सितुम् चिकित्सितः । वसि अक्रं न सन् इच्छायां सकं
न सन् । केतति अकेतीत् । केतनं केतः

कित घाने जुहोपरं सकं सेट् वैदिकोऽयम् । चिकित्ति
अकेतीत् । “यं नोअचिकेत चित्तमानो” ऋ० १०, ५, १, २,

कित पु० कित-क । ? ऋषिभेदे तस्य गोलापत्यम् अथादि०
फञ् । कैतायन तद्गोलापत्ये पुं स्त्री

कितव पु० कि-भावे-क्त कितेन वाति वा-क । द्यूतकारके
२ शुस्रूट्ठे अमरः २ वृद्धे, ४ खले, च त्रि० मेदि० ५ चौर-
नामकगन्धद्रव्यं, पु० शब्दरत्ना० । “यन्मा पितेव कितवं
शशाव” ऋ० २, २८, ५ । दूतकारके “कितवानचै-
र्दिध्यासमप्रति” अथ० ७, ५, १, “स्तेनाः माहसिका-
भूताः कितवा योधकाश्च ये । असाक्षिणश्च ते दृष्टा-
स्तेषु सत्यं न विद्यते” नारदः । “कितवाद्यूतकराः”
रघु० । द्यूते विशेषः या०भिता० दर्शितोयथ

“दृष्टारोव्यवहाराणां साक्षिणश्च त एवहि” या० “द्यूतव्य-
वहाराणां दृष्टारस्त एव कितवा एव राजा नियोक्तवाः
न पुनः श्रुताध्यनसम्पन्ना इत्यादि नियमोऽस्ति । साक्षिणश्च
द्यूते द्यूतकारा एव कार्यः न तत्र स्त्रीवालकितवेत्यादि-
निषेधोऽस्ति । कचित् द्यूतक्षिपेजुन्दण्डमाह” मि० “राजा
साचक्रं अथास्याः शू० ऋषिभेदेविनः” या० “कूटैरजा-
दिभिरुपधिना च मतिवचनहेतुना मणिमन्त्रौषधादिना ये
दीव्यानि तान् शपदादिनाऽङ्गुलिना राजा खराट्ठास्त्रिषां
येत् । नारदेन जिर्वांसने विशेष उक्तः “कूटाक्षदेविनः
पापान् राजा राट्ठाद्विवाशयेत् । कण्ठेऽक्षमावामासञ्च सञ्च
भां विनयः कृत” इति । यानि च मनुवचनानि द्यूतनिषे-
धपराणि “द्यूतं समाह्वयश्च यः कुर्यात्कारयेत वा ।
तान् सर्वान् घातयेद्वाजा मृष्टांश्च भिजलिङ्गिनः” इत्यादी-
नि तान्यपि कूटाक्षदेवनविषयतया राजाध्यक्षसमि-
करहितद्यूतविषयतया च योज्यानि” मि० किञ्च “द्यूत-
मेकसुखं कार्यं तत्स्वरज्ञानकारणात्” या० । “यत्पूर्वोक्तं
द्यूतन्देहं सुखं प्रधानं यस्य द्यूतस्य तत्तथोक्तं कार्यम् ।
राजाध्यक्षाधिष्ठितं राजा कारयितव्यमित्यर्थः तत्स्वर-
ज्ञानकारणात् तत्स्वरज्ञानरूपमप्यर्थलोचनं प्रायशः
चौर्याजितधना एव कितवाभवन्त्यतथौरविज्ञानार्थं
मेकसुखं कार्यम्” मिता० । “ग्लहे शतिकह्वरेस्तु सभिकः
पञ्चकं शतम् । मृच्छोयाद्घूर्तं कितवात् इतरादृशकं

शतम्” या० । “यदाऽश्वौषं वाससां तत्र राशिं समा-
क्षिपत् कितवो मन्दबुद्धिः” भा० आ० १, ४० । कितवस्य
गोलापत्यम् अथा० फञ् । कैतायन तद्गोलापत्ये पुं स्त्री ।
उत्करा० चतुर्थ्यां छ । कितवीय तद्विष्टं चादौ अन-
न्तरापत्येतिका० भिज् । कैतायनि तदपत्ये पुं स्त्री०
तैकायनि शब्देन द्वये भिजो लुक्, बहुत्ये । तैकायनय-
श्च कैतायनयश्च तिकितवाः, । अस्य व्याघ्रादि० उपमित-
समासः । कितवधूर्तः । शौण्ड्या० ७ त० अचकितवः । वक्ष्यते
“तव कितव ! किमाहितैर्हृण नः” माघः । इरोचन-
नामगन्धद्रव्ये राजनि० । [कोटभेदे त्रिका०

किन्तनु पु० का कुत्सिता तदुरस्य । (भाकडसा) स्वाते
किन्तमाम् अथ० कुत्सितार्थे किम्+वचूनां मध्ये एकस्याति
शये तमप् आसु । बहुषु मध्ये प्रकटे कुत्सिते
किन्तराम् अथ० कुत्सितार्थे किम्+द्वयोर्मध्ये एकस्यातिशये
तरप् आसु । द्वयोर्मध्ये प्रकटे कुत्सिते ।

किन्तु अथ० किञ्च त्व च इ० । १ पूर्ववाक्यसङ्कोचज्ञापने,
२ प्रायुक्तविरुद्धार्थे, ३ किंपुनरित्यर्थे च मेदि० ।

किन्तु पु० तिथ्यर्थरूपकरणभेदे करणशब्दे विवृतिः

किन्दत पु० भारतप्रसिद्धे कूपभेदरूपे तीर्थे “किन्दतं कूप
मासाद्य तिलप्रस्य प्रदाय च । गच्छेत् परमां सिद्धिं नृपे
र्षतः कुह्वह !” भा० व० ८३०४० ।

किन्दम पु० ऋषिभेदे सङ्घि मृगरूपेण मृगीरूपधारिण्या
स्त्रिया सह सङ्गमकाले पाण्डुना मृगमुद्रा कृतः । तत्-
कथा भा० आ० ११८४० यथा “राजा पाण्डुर्महाराज्ये
मृगव्यालनिषेविते । चरन् मैथुनधर्मस्थं ददर्श मृग-
युग्मकम् । ततस्ताञ्च मृगीं तच्च रुक्मपुङ्गवः स पत्निभिः ।
निर्विभेदं शरैस्तीक्ष्णैः पाण्डुः पञ्चभिराशुगैः । स च
राजन् ! महतेजा ऋषिपुत्रस्तपोधनः । भार्यया सह
तेजस्वी मृगरूपेण सङ्गतः” इत्युपक्रमस्य पाण्डुं प्रति
तच्छ्रवित्वस्य तस्य शापदानमुक्तं तत्रैव यत्तः

“मृग उवाच । नाहं ज्ञानं मृगान् राजन् ! विगर्हे चा-
त्मकारणात् । मैथुनन्तु प्रतीक्ष्यं मे त्वयेहाद्यान्धस्यतः ।
सर्वं भूतहिते काले सर्वं भूतेषु सिते तथा । को हि विद्वान्
मृगं हन्याच्चरन् मैथुनं वने । अस्यां मृग्याञ्च राजेन्द्र !
हर्षान्मैथुनसाचरम् । पुरुषार्थफलं कर्तुं तत्पथा विप्र-
लीकृतम् । पौरवाणां महाराज ! तेषामक्रिष्टकर्मणाम् ।
वशे जातस्य कौरव्य ! नातुरूपमिदन्व । अयं सं कर्म सुम-
हत् सर्वं लोकविगर्हितम् । अस्वर्गप्रमयस्य ह्यायधर्मा वृद्ध